

Saeimas priekšsēdētājas Ināras Mūrnieces uzruna

konferencē “Baltijas ES sarunas 2019:

politisko pārmaiņu gaidās”

2019.gada 5.aprīlī

Priecājos jūs visus šodien redzēt Saeimas namā, lai turpinātu Baltijas sarunas par Eiropas Savienību. Vēlos izteikt pateicību Latvijas Ārpolitikas institūtam, Eiropas Komisijas pārstāvniecībai Latvijā un Saeimas Eiropas lietu komisijai par šīs konferences organizēšanu. Šā gada temats – *Eiropas Savienība politisko pārmaiņu gaidās* – ir pulcējis plašu dalībnieku loku. Tas patiesi priecē.

2019. gads ir jau piecpadsmitais, kopš Latvija pievienojās Eiropas Savienībai. Dažkārt ir sajūta, ka tas bija pavisam nesen, kad mēs iestājāmies ES un sevi dēvējām par jaunu dalībvalsti. 2015. gadā Latvija kā Eiropas Savienības dalībvalsts savu briedumu apliecināja, prezidējot Eiropas Savienības Padomē. Šobrīd mūsu darba tirgū ienāk Eiropā augsti izglītoti jaunie profesionāļi, kuri Latvijas dalību Eiropas Savienībā un NATO uzskata par pašsaprotamu. Tikpat pašsaprotamu kā tiesības dzīvot demokrātiskā sabiedrībā, justies droši un dzīvot tīrā un zaļā vidē.

Eiropas Savienība ir politisko pārmaiņu priekšvakarā. Tāpat kā citviet Eiropā, arī Latvijā aktīvi risinās Eiropas Parlamenta priekšvēlēšanu kampaņa. Vēlāk, rudenī, veidosim nākamo Eiropas Komisiju. Ko mēs vēlamies sagaidīt no nākamajiem Eiropas Parlamenta deputātiem, kas tiks ievēlēti no Latvijas? Kādām jābūt Eiropas Savienības stratēģiskās darba kārtības prioritātēm turpmākajos gados? Šodien mums ir iespēja runāt par to, kas Eiropas Savienībai būtu jāpaveic, un arī par to, ko MĒS varam darīt Eiropas labā.

Pašreizējais Saeimas sastāvs patiešām ir jauns. Vairāk nekā puse deputātu Saeimā ir ievēlēti pirmo reizi. Par ko tas liecina? Manuprāt, par to, ka sabiedrība no mums sagaida tiešu un atklātu dialogu, spēju vienkārši un saprotami sarunāties. Jāatzīst, ka prasme vai dažkārt arī neprasme sarunāties, uzklaut līdzcilvēkus un viņu domas ir bijusi gan mūsu, gan Eiropas Savienības institūciju “vājais punkts”. Tas mums noteikti ir jāmaina.

Šobrīd uzmanīgi sekojam Breksita procesam jeb tam, kā Apvienotā Karaliste gatavojas izstāties no Eiropas Savienības. Lai gan mēs labāk vēlētos izvairīties no Breksita radītajām pārmaiņām, tās ir neizbēgamas tiklab Eiropai, kā arī visai pasaulei. Eiropas

Savienību atstāj viena no tās lielākajām un ietekmīgākajām dalībvalstīm. Taču tas nenozīmē, ka mēs atkāpsimies no mūsu kopīgajām vērtībām un interesēm. ES un Apvienotās Karalistes attiecībām ir milzīga ģeostratēģiska nozīme. Neatkarīgi no sarunu iznākuma, ciešu ES un Apvienotās Karalistes partnerattiecību saglabāšana ir augsta prioritāte abām pusēm. Mums ir kopīgas galvenās interešu jomas, piemēram, stabilitātes nodrošināšana iedzīvotājiem, miers un drošība Eiropā un abpusēji izdevīgas tirdzniecības attiecības.

Ņemot vērā to, ka Eiropas Savienību pamet līdzīgi domājoša valsts, ciešs Ziemeļvalstu un Baltijas valstu dialogs, kā arī Jaunās Hanzas formāts kļūst vēl svarīgāks un nozīmīgāks.

Breksits mums ir sniedzis vēl vienu mācību: pret vēlēšanām ir jāizturas nopietni, nepietiek tikai pateikt "es balsoju pret". Diemžēl ir bažas, ka nākamajās Eiropas Parlamenta vēlēšanās populistu varētu gūt panākumus visā Eiropā. Ņemot vērā pašreizējos globālos izaicinājumus, mēs – eiropieši – to nevaram pieļaut. To paturēsim prātā arī Latvijā. Mums visiem ir svarīgi piedalīties vēlēšanās. Un tikpat svarīgi ir ne vien pateikt stingru "nē", bet arī izdarīt atbildīgu izvēli attiecībā uz ES nākotni.

Pagājušajā mēnesī Zviedrijā mēs ar Riksdaga spīkeru runājām par to, kā stiprināt starpparlamentāro sadarbību un nacionālo parlamentu dialogu ar Eiropas Savienības institūcijām. Par to turpināsim diskutēt arī nākamnedēļ Vīnē Eiropas Savienības dalībvalstu parlamentu spīkeru apspriedē. Esmu pārliecināta, ka mums – Saeimai, tās deputātiem un komisiju locekļiem – ir jāuztur aktīvs dialogs ar mūsu ievēlētajiem pārstāvjiem Eiropas Parlamentā, kā arī tā attiecīgajās komitejās, lai sekmētu izpratni un aizstāvētu Latvijas intereses tai svarīgos Eiropas jautājumos.

Mūsu – Ziemeļvalstu un Baltijas valstu – reģionu raksturo spēcīga nacionālo parlamentu balss Eiropas Savienības jautājumos. Tāpat kā Somijā un Zviedrijā, arī Saeimas Eiropas lietu komisijai ir izšķiroša nozīme Latvijas nacionālo pozīciju definēšanā Eiropas Savienības jautājumos. Un tā tam ir jābūt.

Dažkārt mums ir sajūta, ka Brisele mūs pārāk daudz regulē. Nav šaubu, ka mums jāpaļaujas uz sevi. Tomēr ir problēmas, kurām nepieciešama starptautiska un Eiropas mēroga pieeja. Mūsu uzņēmēji darbojas ES vienotajā tirgū. Mēs sargājam ES ārējo robežu. Pasaules arēnā mēs esam spēcīgāki tad, ja runājam vienbalsīgi. Kad runājam par konkrētām Eiropas Savienības politikas jomām, ir jāizvērtē, ko mums būtu

vienkāršāk paveikt pašiem te Latvijā un kur reāls rezultāts būs panākams tikai ar kopīgiem Eiropas pūliņiem.

Piemēram, šobrīd Latvija reformē finanšu sektoru valstī. Ir ieviesti stingri valsts pasākumi cīņai pret naudas atmazgāšanu un starptautiskā terorisma finansēšanu. Valdība ir iesniegusi izskatīšanai Saeimā attiecīgus grozījumus likumos. Tiek uzlabota finanšu sektora uzraudzības iestāžu sadarbība. Taču ar to vien būs par maz. Nelegālās finanšu plūsmas viegli šķērso valstu robežas. Tādēļ mums ir jāstiprina Eiropas Savienības centieni apkarot naudas atmazgāšanu.

Vēlos īsi pievērsties arī drošības un aizsardzības jautājumiem. Pašreizējos drošības apstākļos ES būtu jārikojas apņēmīgāk. Proti, nepieciešama ciešāka un saskaņotāka ES sadarbība, vairāk koncentrējoties uz aizsardzības spējām, ieguldot lielākus līdzekļus aizsardzības infrastruktūrā un stiprinot ES militāro rūpniecību.

Pagājušajā nedēļā mēs - Saeimas deputāti apmeklējām Ādažu militāro bāzi. Mēs redzējām profesionālus, labi apmācītus bruņotos spēkus, kas ir cieši integrēti NATO sistēmā. Mēs aprunājāmies ar mūsu karavīriem un satikām sabiedrotos, kuri šeit ieradusies NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas sastāvā.

Mūsu nostāja ir skaidra. ES centieniem ir jābūt papildinošiem tam, ko dara NATO. Jau septiņdesmit gadus NATO ir Eiropas drošības stūrakmens. Paaugstinot efektivitāti un spējas, ES varēs labāk reaģēt uz jauniem draudiem un krīzēm gan pašā Eiropas Savienībā, gan aiz tās robežām. Tāpēc izšķiroša nozīme ir ES ciešai koordinācijai un sadarbībai ar NATO. Šajā ziņā lielisks piemērs ir darbs, kas tiek veikts, lai uzlabotu militāro mobilitāti, cīņa pret hibrīdapdraudējumiem un savstarpēji koordinētas militārās mācības.

Latvija stingri iestājas par transatlantisko saišu stiprināšanu. Eiropa un Amerikas Savienotās Valstis augstu vērtē savas ciešās vēsturiskās saiknes, tām ir kopīgas vērtības un kopīga izpratne par demokrātiju. Kopā mēs esam spēcīgāki, it īpaši tad, kad mūsu vērtības un sasniegumi tiek apšaubīti. Kopā mēs varam paveikt daudz vairāk.

Dāmas un kungi!

Šogad svinīgi atzīmēsim Eiropas Savienības Austrumu partnerības politikas pirmo desmitgadi. Baltijas valstu pienākums ir uzturēt šo politiku kā augstu Eiropas Savienības darba kārtības prioritāti. Mūsu pieredze rāda – ja valstij ir skaidrs mērķis integrēties eiroatlantiskajās struktūrās un spēcīga apņēmība to īstenot ar plašām

demokrātiskām reformām, tad mērķis tiks sasniegts. Mūsu pieredze var būt ļoti noderīga Ukrainas, Gruzijas un citu reģiona valstu kolēģiem. Mēs cits citu saprotam.

Pagājušajā gadā es apmeklēju vizītē Ukrainas austrumos un vēlreiz pārlicinājos par drošības izaicinājumiem, ko rada Krievija ar savu agresīvo rīcību. Ir pagājuši pieci gadi kopš Krimas nelikumīgās aneksijas. Nekas nav mainījies. Krievija nav pildījusi Minskas vienošanos. Tieši otrādi – ir pieaudzis saspīlējums Azovas jūrā. Mūsu nostāja ir stingra – Ukrainas drošība ir mūsu drošība. Mums ir jādara viss, ko spējam, lai stiprinātu Ukrainas drošību, sniegtu tai atbalstu demokrātisko reformu procesā un veicinātu tās centienus integrēties Eiropā.

Dāmas un kungi!

Eiropas Savienība ir vērtību savienība. Tās pamatā ir dziļa izpratne par demokrātiskām vērtībām un tiesiskumu. Tam jābūt pamatu pamatam, uz kura mēs, parlamentārieši, savā darbā balstāmies. Vēl vairāk – mums, tautas ievēlētajiem politiķiem, ir jāspēj ik dienu ar saviem darbiem vairot sabiedrībā izpratni par demokrātiskām vērtībām.

Novēlu vērtīgas diskusijas par to, kā mēs kopīgiem spēkiem varam sekmēt Eiropas panākumus! Paldies!